

**UCHWAŁA NR XXX/204/21
RADY GMINY RADZIECHOWY-WIEPRZ**

z dnia 5 marca 2021 r.

w sprawie przyjęcia sprawozdania z realizacji „Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Radziechowy-Wieprz na lata 2016–2020” za okres 2018–2020

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t. j. Dz. U. z 2020 r., poz. 713 z późn. zm.) oraz art. 87 ust. 5 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t. j. Dz. U. z 2020 r., poz. 285 z późn. zm.)

Rada Gminy Radziechowy-Wieprz uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się sprawozdanie z realizacji "Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Radziechowy-Wieprz na lata 2016-2020" za okres 2018-2020, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Radziechowy-Wieprz.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy
Radziechowy-Wieprz

Jacek Świniański

SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI GMINNEGO PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI GMINY RADZIECHOWY-WIEPRZ ZA LATA 2018-2020

Ochrona zabytków, które znajdują się na terenie gminy należy do obowiązków samorządu lokalnego, zadania samorządu w tej kwestii precyzuje art. 4 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. 2020.282). Zgodnie z art. 87 przytoczonej ustawy, wójt sporządza na okres 4 lat gminny program opieki nad zabytkami, którego głównym zadaniem jest określenie priorytetów gminy w odniesieniu do własnego dziedzictwa kulturowego. Przepis ten formułuje również podstawowe cele programu, m. in. określa tryb jego sporządzania oraz podejmowania, wskazuje również obowiązek sporządzania, co 2 lata sprawozdania z jego realizacji, które przedstawia się radzie gminy.

Program opieki nad zabytkami Gminy Radziechowy-Wieprz sporządzony został w roku 2016 i przyjęty został uchwałą Rady Gminy Radziechowy-Wieprz nr XXX/184/16 w dniu 23 września 2016 r. Dokument ten uwzględnia uwarunkowania zewnętrzne oraz wewnętrzne w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego, zamierzenia w nim zawarte mają na celu ochronę i świadome kształtowanie krajobrazu kulturowego gminy, będącego elementem rozwoju gospodarczo-społecznego oraz promocję dziedzictwa kulturowego gminy, stanowiącej jeden z elementów budowania tożsamości kulturowej mieszkańców Gminy Radziechowy-Wieprz.

Niniejsze sprawozdanie w syntetyczny sposób opisuje realizację zamierzeń zawartych w programie opieki nad zabytkami Gminy Radziechowy-Wieprz w okresie 2018 r. – 2020 r.

Sprawozdanie sporządzono na podstawie danych i informacji uzyskanych m.in. z Gminnego Centrum Kultury, Promocji i Turystyki, Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz proboszczów parafii z terenu gminy.

Stan ewidencyjny zabytków nieruchomych – zgodnie z posiadaną wiedzą – nie uległ znacznej zmianie. Zabytki te zinwentaryzowane są w Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Radziechowy – Wieprz a składają się na nią karty z opisem – podstawowymi informacjami dotyczącymi lokalizacji, stanu technicznego, zdjęcia oraz rodzaje ewentualnego zagrożenia każdej nieruchomości objętej ochroną. Gminna Ewidencja Zabytków utworzona została w 2009 roku.

Zabytki są częścią naszej historii i jako dziedzictwo przeszłości łączące dorobek dawnych pokoleń z teraźniejszością winny być zachowane oraz przekazane przyszłym pokoleniom w jak najlepszym stanie, dlatego tak ważnym jest, aby były one chronione przed uszkodzeniem. Na właścicielu spoczywa obowiązek właściwego zabezpieczenia i utrzymania obiektu zabytkowego oraz prowadzenia prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych. Wykazując się troską o obiekty zabytkowe, w latach 2018-2020 przeprowadzone zostały inwestycje mające na celu ochronę kościołów oraz innych obiektów sakralnych.

W roku 2020 parafia p.w. Niepokalanego Serca Najświętszej Maryi Panny w Wieprzu obchodziła jubileusz 50-lecia powstania. Z tej okazji, w tymże roku wydana została książka autorstwa Przemysława Dyrłagi oraz ks. Jerzego Matury, w której zawarta została historia powstania parafii, kronika budowy kościoła parafialnego oraz wiele ciekawych informacji z życia wspólnoty. W latach 2018-2019 w wieprzańskim kościele odnowione zostały ławki oraz wykonano ogrzewanie podłogowe w nawie kościoła.

W latach 2018-2020 Kościół Parafialny w Juszczyńcu uzyskał nową ochronę przeciwpożarową poprzez oczyszczenie zewnętrznych ścian świątyni i nasączenie ich substancją ognioodporną, uzupełnione zostało również ocieplenie trocinowe ścian kościoła. W roku 2019 przebudowane zostały schody na plebanie. W tymże też roku wykonano renowację miechu organowego, oczyszczone zostały ołtarze boczne i uzupełnione ubytki w drewnie. Wyczyszczone zostały żyrandole.

Bezpośrednie wsparcie dla obiektów zabytkowych przedłożyło się na udzieleniu dotacji z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego dla Parafii Rzymskokatolickiej w Radziechowach:

w roku 2019 na wykonanie izolacji fundamentów kaplicy (kwota dotacji 60.000,00 zł) oraz w roku 2020 wykonanie izolacji pionowej fundamentów kościoła (kwota dotacji 70.000,00 zł.). Powyższe dotacje stanowiły znaczną część kosztów inwestycji – reszta kosztów pokryta została ze środków parafii. Ze środków własnych wyremontowany został chodnik na cmentarzu w Radziechowach oraz utworzone dwie nowe alejki. Odnowiona została kaplica murowana „u dziadka” – rejon ulicy Lipowej w Radziechowach. W roku 2020 odnowiony został napis na pomniku poległego żołnierza NSZ Edwarda Chudziec znajdujący się na cmentarzu parafialnym w Radziechowach – koszt remontu 800 zł – w tym 500 zł z dotacji.

W roku 2019 wyremontowano ogrodzenie cmentarza cholerycznego w Radziechowach: odtworzono zniszczone przesła i uszkodzone elementy, dokonano przycinki gałęzi kolidujących z ogrodzeniem – koszt prac opiewał na kwotę 5.500,00 zł – w tym kwota z dotacji to 2.500,00 zł., postawiono również maszt flagowy oraz zamontowano koronę na wizerunku orła umieszczonego na pomniku.

Zawiadomieniem z dnia 4 maja 2020 r. Śląski Wojewódzki Konserwator Zabytków poinformował o wpisaniu do księgi rejestru zabytków nieruchomych woj. Śląskiego, cmentarza cholerycznego w Radziechowach pod nowym numerem rejestru: A/639/2020 (dotychczasowy numer: A-639/89). Oprócz cmentarza cholerycznego w Radziechowach, w rejestrze zabytków znajdują się również: kościół parafialny pw. Św. Marcina (nr rej. A-393 z 13.01.1972 oraz A-183/77 z 20.09.1977); cmentarz rzymskokatolicki w Radziechowach (nr rej. A-622/90 z 17.01.1990) oraz osada z epoki kamienia w Wieprzu (stanowisko archeologiczne, nr rej. A-548/87 z 17.02.1988).

8 czerwca 2018 roku Rada Gminy Radziechowy-Wieprz uchwałą nr LV/332/18 zatwierdziła powstanie pomnika w formie kamiennego obelisku dla upamiętnienia mieszkańców Gminy Radziechowy-Wieprz oraz żołnierzy poległych na terenie naszej gminy w latach 1914 – 1918, usytuowanego przed budynkiem urzędu. Miejsce to służy mieszkańcom do uczczenia rocznic ważnych wydarzeń z dziejów Polski oraz propagowaniu postaw patriotycznych wśród dzieci i młodzieży.

Gminne Centrum Kultury, Promocji i Turystyki corocznie organizuje wszelkiego rodzaju konkursy, przeglądy promujące szeroko pojęte dziedzictwo kulturowe (promowanie grup kolędniczych – przegląd kolęd i pastorałek oraz małych form kolędniczych, kultywowanie tradycji Dziadów – wpisanych na Krajową Listę Niematerialnego Dziedzictwa Kulturowego; organizowanie obrzędu Zielonych Świątek i Nocy Świętojańskiej (palenie ognisk, obrzędy z tym związane – taniec regionalny, śpiew).

Rok 2020 naznaczony był pandemią koronawirusa covid 19. W tym – jakże trudnym roku - w zdecydowanej większości nie było możliwości zorganizowania wielu cyklicznych imprez, jednak pomimo pandemicznych warunków udało się zrealizować m. in. przegląd kolęd i pastorałek, ostatki tradycyjne, góralskie święto na Kopcu, nagranie odcinka „bitwa smaków” na terenie naszej gminy, przeprowadzono konkurs na pocztówkę Gminy Radziechowy-Wieprz. Nie udało się zorganizować dni gminy oraz konkursu palm wielkanocnych.